

[Paul Dam.]

imødekommes. Dette er jo en truisme. Ingen er i tvivl om, at der kan fremsættes flere ønsker, end nogen nogen sinde kan imødekomme. Men det er nu lidt af en kortslutning tankemæssigt set. Det drejer sig jo ikke om, at der er grænser for, hvilke ønsker der kan imødekommes, eller at vi skal stå fast; det drejer sig om at gøre en virkelig indsats for at vurdere ønskernes rimelighed og måske også mange gange mulighederne for ved at imødekomme ønskerne at opnå en lang række forbedrede resultater i andet og tredje og fjerde led.

Det er rigtigt, som hr. Damsgaard sagde, at der er meget snævre grænser for yderligere forbedring på dette finanslovsforslag. Reserverne er jo blevet meget små, og man har virkelig god grund til at spørge sig selv, om der er nogen realisme i fastsættelsen af disse reserver. Også kasseoverskuddet er jo meget lille.

Endnu en bemærkning om det store tal. Der var jo engang et drømmesyn om, at når vi fik en anden regering, ville besparelsernes tid indtræffe. Før sidste valg talte man meget om, at der kunne spares det ene og det andet og det tredje sted. Et af de steder, der naturligvis skulle spares, var forsvaret, og denne propaganda har utvivlsomt lydt godt i manges øren. Når der nu endnu en gang er anledning til at tage denne propaganda op til belysning, er det, fordi vi her står med regeringens første helt hjemmegjorte finanslovsforslag — det første var jo forberedt af den socialdemokratiske regering. Og så kan vi altså fastslå, at de besparelser, som man krampagtigt prøvede at gennemføre sidste år, i år er forsvundet. Man fik sidste år den meget bebudede nedsettelse af udgifterne til forsvaret, men den forsvarsudgift, vi har i år, og som naturligvis hører med til alt det, som det radikale parti nu anbefaler at stemme for, er jo væsentligt større, end vi har haft det nogen sinde før. Besparelserne er blevet ædt op af nye udgiftsstigninger på dette område, og jeg håber, at man bemærker det.

Det er afgørende for bedømmelsen af den økonomiske udvikling, at det fra alle sider fastslås, at det private forbrug er blevet dæmpet afgørende, og alt tyder jo på, at det vil blive dæmpet endnu mere. Man kan sige, at det står lidt i kontrast til det ønske,

som hr. Damsgaard fremsatte om en fortsat velstandsfremgang. En velstandsfremgang giver sig jo bl. a. udtryk i et stigende privatforbrug. Og det har vi altså ikke haft, tværtimod. Men naturligvis er velstandsfremgang ikke alene et stigende privatforbrug, det er også et stigende offentligt forbrug, hvis dette offentlige forbrug ved de goder, som det hjælper borgerne til at få, kommer samfundet som helhed til nytte.

Det offentlige forbrug er værdifuldt for borgerne som helhed. Og her synes jeg nok, at en række af de ting, som man i øjeblikket siger at man ikke har råd til i prioriteringen, netop har denne karakter. Der bliver mindre tale om en udvidelse af det offentlige forbrug i snævrere forstand og mere tale om en omfordeling. Der er ikke tale om, at man skal bruge mere; der er tale om at fordele pengene på en anden måde også imellem de forskellige samfundsgrupper. Når man f. eks. siger, at der ikke rigtig er penge til uddannelsesstøtten, ja, så har man åbenbart ganske overset, at denne uddannelsesstøtte jo ikke nødvendigvis vil medføre en udvidelse af det private forbrug, men er en omfordeling af det private forbrug mellem grupper, der har behov i større udstrækning, og grupper, der ikke har disse penge behov i samme grad.

Jeg skal endelig med nogle få bemærkninger vende mig til den økonomiske situation. Jeg kan gøre det forholdsvis kort, fordi jeg meget langt er enig i det, hr. Grünbaum sagde her ved eftermiddagsdebattens indledning. Jeg vil gerne supplere det med en understregning af, at det stadig større offentlige forbrug og den stadig større offentlige investering jo ændrer den økonomiske situation i forhold til tidligere tider.

Vi har en meget stor fast blok i økonomien, som udgøres af statsbudgettet. Det meste af dette er ikke fleksibelt, det kan ikke rokkes ret meget i årets løb, og de økonomiske svingninger, som naturligvis under alle omstændigheder er uundgåelige, vil derfor komme til at ramme meget stærkt på begrænsede områder. Den private sektor bliver som helhed mere følsom, fordi den offentlige sektor er blevet større. Men det betyder også, at de begrænsede dele af den offentlige sektor, som man kan ændre på, som man gøre fleksible, bliver ramt meget hårdt, hvis man føler behovet for en eller